

Stockholm den 13 februari 2020

R-2019/2547

Till Utrikesdepartementet

UD2018/07645/HI

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 20 december 2019 beretts tillfälle att avge yttrande över departementspromemorian Kompletterande bestämmelser till EU:s plattformsförordning (Ds 2019:33) med förslag till en ny lag som kompletterar Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2019/1150 av den 20 juni 2019 om främjande av rättvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster (plattformsförordningen).

Sammanfattning

Sammanfattningsvis anser Advokatsamfundet att förslagen avseende forum för enskilda talan, taleberättigade parter i övrigt samt sanktioner för överträdelser av förordningen bör utredas ytterligare. Advokatsamfundet efterfrågar även ett förtydligande under det fortsatta lagstiftningsarbetet i fråga om eventuellt behov att komplettera även andra artiklar än artiklarna 14 och 15.

Bakgrund

I april 2018 presenterade Europeiska kommissionen ett förslag till en plattformsförordning, KOM (2018) 238. Advokatsamfundet yttrade sig inte över detta förslag på grund av otillräcklig svarsfrist. Efter ytterligare beredning i EU trädde plattformsförordningen i kraft och ska börja tillämpas den 12 juni 2020. Detta yttrande avser endast promemorian med förslag till svenska bestämmelser som ska komplettera plattformsförordningen, inte innehållet i plattformsförordningen i sig.

Plattformsförordningens syfte är att bidra till en väl fungerande online marknad inom EU genom att fastställa regler för att säkerställa att företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster och företagsanvändare av webbaserade sökmotorer erbjuds transparens, rättvisa villkor och effektiva möjligheter till prövning om plattformslieferantörerna inte följer kraven i förordningen.

Talan mot bristande överensstämmelse

Promemorian föreslår att en talan enligt artikel 14.1 i plattformsförordningen, dvs. en talan som väcks av en organisation, sammanslutning eller offentligt organ, ska väckas vid Patent- och marknadsdomstolen. Enligt förslaget ska målet handläggas som ett indispositivt tvistemål. Advokatsamfundet har på de i promemorian anförda skälen ingen erinran mot dessa förslag.

Enligt förslaget ska Patent- och marknadsdomstolen, med hänvisning till 1 kap. 4 § 3 och 4 kap. 4 § lagen om patent- och marknadsdomstolar, som huvudregel vara sammansatt av fyra ledamöter, av vilka två ska vara lagfarna domare och två ekonomiska experter. Advokatsamfundet invänder inte mot detta, men anser att skälen för rättens sammansättning bör utvecklas närmare mot bakgrund av vad som kommer att prövas vid en talan om bristande överensstämmelse med plattformsförordningen.

Av artikel 14.9 i plattformsförordningen framgår att regeln i artikel 14.1 om organisations- och organtalans inte hindrar att en enskild part väcker talan vid behöriga nationella domstolar, i enlighet med lagen där talan väcks. Promemorian nämner detta (s. 34), men utvecklar inte frågan närmare. Advokatsamfundet anser att det bör utredas om även en enskild part ska kunna väcka talan vid Patent- och marknadsdomstolen.

Taleberättigade parter

Enligt artikel 14.5 i plattformsförordningen får en medlemsstat utse organisationer, sammanslutningar eller offentliga organ, som uppfyller vissa krav enligt artiklarna 14.3 och 14.4, som ska kunna väcka talan enligt artikel 14.1 i plattformsförordningen. Promemorian föreslår att det inte bör införas bestämmelser om att utse organisationer, sammanslutningar eller offentliga organ (avsnitt 6.3.5 i promemorian). De skäl som anges för förslaget utgörs dock främst av ett konstaterande att det i dag inte finns några sådana parter (s. 44).

Advokatsamfundet anser att det bör utredas närmare om det ska införas bestämmelser om hur taleberättigade organisationer och sammanslutningar ska utses, t.ex. genom ansökning hos den myndighet som ska utses av regeringen enligt avsnitt 6.2 i promemorian. I avsaknad av sådana bestämmelser skapas en osäkerhet om en organisation eller sammanslutning är behörig att väcka talan.

Vidare bör utredas om ett statligt organ ska utses som ska kunna väcka talan enligt artikel 14.1 i plattformsförordningen. En myndighet som redan i dag följer utvecklingen på plattformsmarknaden är Konkurrensverket.¹ Det kan därför övervägas om Konkurrensverket skulle kunna vara ett lämpligt statligt organ enligt artikel 14.4 i plattformsförordningen.

---

¹ Se t.ex. <http://www.konkurrensverket.se/nyhetsbrevsartiklar/sektorsundersokning-om-digitala-plattformar/>.

Enligt artikel 15.1 i plattformsförordningen ska varje medlemsstat säkerställa att förordningen efterlevs på ett adekvat och ändamålsenligt sätt. Det kan ifrågasättas om detta mål kan uppfyllas om det inte finns några taleberättigade parter enligt artikel 14.1 i plattformsförordningen och inte heller några bestämmelser om hur sådana ska utses. Se även ovan angående om forum för talan som väcks av enskild samt nedan angående vite och andra sanktioner.

Vite och andra sanktioner

Enligt promemorianas förslag ska bestämmelser om vite vid förbudstalan införas (avsnitten 6.3.2-6.3.4 i promemorian). Advokatsamfundet har, av de skäl som anförs i promemorian, ingen invändning mot dessa förslag.

Frågan om det behövs ytterligare bestämmelser om sanktioner bör övervägas i ljuset av de krav som uppställs i artiklarna 15.1 och 15.2 i plattformsförordningen, dvs. att varje medlemsstat ska säkerställa att förordningen efterlevs på ett adekvat och ändamålsenligt sätt och att medlemsstaterna ska fastställa ”effektiva, proportionella och avskräckande” regler om åtgärder vid överträdelser.

Promemorian antar att samråd med leverantörerna kommer att leda till frivillig rättelse i de flesta fall (s. 45). Det är oklart vad detta antagande grundas på, särskilt som det i Sverige inte finns någon taleberättigad part enligt artikel 14.1 i plattformsförordningen, eller process för att utse sådan taleberättigad, som kan vidta rättsliga åtgärder om samrådet inte ger önskat resultat, samt ingen särskild forumregel för talan som väcks av enskild.

Enligt Advokatsamfundet bör det utredas vidare om det behövs regler om ytterligare näringsrättsliga och/eller civilrättsliga sanktioner, inklusive regler om avgift och skadestånd. I en sådan utredning bör jämförelser göras med de sanktioner som finns i annan näraliggande lagstiftning på marknadsrättens och konkurrensrättens område.

Behov av komplettering av andra artiklar än artiklarna 14 och 15

I promemorian anges, utan motivering, att det finns behov av att komplettera artiklarna 14 och 15 med nationella bestämmelser (s. 31). Advokatsamfundet konstaterar dock att även artiklarna 13 och 16 innehåller hänvisning till potentiella åtgärder av medlemsstaterna, även om det anges däri att initiativet ska tas av kommissionen. Enligt Advokatsamfundet bör det klargöras om behov finns att komplettera även andra artiklar än artiklarna 14 och 15.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander